قەیرانی دەسەڵات لە عێراق و بنبەستی هەڵبژاردنی پێشوەخت!.. عوسمان حاجی مارف

بەدوای ڕوخانی حکومەتی بەعسی ناسیونال فاشی و پاکردنەوەی دەسەڵاتی سەدامێک کە نمونەی گەورەترین کەسایەتی سەرکوتگەرو دڕندەو دژی ئینسانی بوو، عێراق پێشوازی لە گەورەترین ئاڵوگۆری سیاسی و کۆمەڵایەتی تەواو جیاواز لە مێژوی خۆیدا کرد، ئاڵوگۆڕێک کە هەموو شتێک ل□ یەک ترازاو ل□ بەر یەك هەڵوەشا یەوە.
نەخشەکانی باڵا دەستی دەوڵەتی ئەمریکاو خوڵقاندنی شەڕی کەنداو، عێراقی خستە بەردەم چارەنوسێکی وەها نادیارو سەرگەردانەوە کە لە توانای هیچ لایەن و هێزێکدا نیە سەقامگیری سیاسی بۆ عێراق لە ئایندەیەکی نزیکدا بگەڕێنێتەوە. ئەو هێزە سیاسی و میلیشیایانەی بونە پێکهاتەی ئەلتەرناتیفی دەسەڵاتی حکومەتی بەعس، لە هێزە ئیسلامی و تائفی و نەتەوە پەرستەکانەوە، خەڵکی عێراقیان خستە ناو چوارچێوەی دۆخێک پڕاوپڕ لە گێژاوی سیاسی وەها نائینسانیەوە کە بەردەوام لە بەرامبەر چاوەڕوانیەکی بێ ئاسۆو تاریکدابن.
پێکهێنانی حکومەت لەسەر بنەمای ڕێکەوتنی ئەو هێزە میلیشیا ئیسلامی و تائفی و نەتەوە پەرستانە، ئەو بەڵایەی بەرهەم هێنا کە تائێستاش کابوسێکی مەترسیداری بێ کۆتاییە بە سەر ژیان و گوزەرانی خەڵکی عێراقەوە، ئەمانە عێراقیان لە زەلکاوێکی وەهادا چەقاندووە کە هیچ کەس ناتوانێ پێشبینی ئەوەبکات کەی ئەم زەلکاوە ووشک دەکات و دەپوکێتەوە!.
حکومەتی تەوافقی ئەو هیزە میلیشیا کۆنەپەرست و دژە ئینسانی و جەردانە، نوێنەری خولقێنەری گەورەترین دۆخی دزی و جەردەیی و تاڵانی و قۆرخکردنی تەواوی سەروەت و سامانی عێراقن، کە لەلایەک کەڵەکەکردنی سەرمایەیەکی بێشوماری بە سەدان ملیۆن دۆلار بۆ بەرپرسە حزبیەکان و پلە باڵاکان، لەلایەکی ترەوە تەشەنەی هەژاری و نەداری و بێکاری بۆ ڕیزێکی بەرین لە دانیشتوان کردۆتە ئەمری واقع، جگە لە خولقاندنی ژیانێکی ڕۆژانەی نائارامی پرمەترسی لە تەقینەوەو شەڕی تائفی و کوشتارو تیرۆری بەردەوام.

هەژدە ساڵە دانیشتوانی عێراق لە سایەی نەخشەو سیاسەت و دەخالەتی دەوڵەتی ئیمپریالستی ئەمریکاوە بێبەش نەبون لە هەموو ئەو سیناریۆ جەنجاڵ و تاریک و کارەساتانەی کە کۆماری ئیسلامی ئیڕانیش بەشێکی

سەرەکی بوەو دەوری لە وێرانکاری عێراقدا گێڕاوە، حکومەتی تەوافقی عێـراق هەمیشە ملکەچ و پـاشکۆی تەواوی ئەو سیاسـەت و دەخـالـەت و ململانیـانە بـووە کە دەولەتـی ئەمریکـا و ووڵاتـانی نـاوچەکە لە مەیدانی سیاسی عێراقدا ڕۆڵیان تێیدا گێڕاوە، بە مانایەک قەیرانی دەسەڵات و ناسەقامگیری سیاسی و نەبونی هەژمەنی ناوەند، کێشەیەکی گەورەی دۆخی نالەباری پێکهێنانی دەسەڵاتی سیاسیە لە عێراقدا.
هەر بۆیە هەڵبژاردنەکانی عێراق جگە لە وێنایەکی کاریکاتێر شتێکی ترمان نیشان نادات، پێکهێنانی پەرلەمان و حکومەتی عێراق لە ڕیزی نمونەی هەرە گەندەڵترین و ڕیسواترین دەسەڵاتی سیاسیە لە جیهاندا، لە هەمان کاتدا بینیمان کە بەشدار بون لە هەڵبژاردنەکاندا جار بەدوای جار کەمترین ڕێژە لە دەنگدەر چونەتە سەر سندوقەکانی دەنگدان، کە دواین هەڵبژاردن، نمونەیەکی بێوێنەی ئابڕوبەرانەی بایکۆت درا بەڕوی حزبەکانی بەشدار لەو هەڵبژاردنەدا، قەیرانی دەسەڵات و ناجێگیری سیاسی و نەگونجان و قڵشتی فراوانی بەینی دەسەڵات و خەڵک هەمیشە ڕوکنێکی بنەڕەتی دەسەڵاتی سیاسی بوە لە عێراقداو کاریگەری تەواوی لەسەر مەزاجی توڕەیی و ناڕەزایەتیەکانی خەڵک داناوە.

بەهەر جۆرێک لە درێژە کێشانی هەژدەساڵ لە هەلومەرجی سیاسی و کۆمەڵایەتی نالەبارو بێ ئومێدی لە عێراقدا، ڕیزی ناڕەزایەتیەکانی جەماوەری توڕەی عێراق سەرهەڵدان و پێشڕەویەک لە نمونەی ڕاپەڕین و وەستانەوە لە بەرامبەر ئەم دەسەڵاتەی مافیاکانی سەر بە ئێران و ئەمریکای نیشانداین، کە توانی قەیرانی دەسەڵات بگەیەنێتە ئاستێکی زیاتر لە بنبەستی ڕێکەوتنی هێزە میلیشیاکانی بەشدار لەدەسەڵاتی سیاسیدا، تا ئەو رادەیەی ناچار بون حکومەتەکەیان هەڵوەشێننەوە و حکومەتێکی کاتی پێک بهێنن، لەهەمان کاتدا بەهیچ جۆرە دەستیان نەپاراست لە تیرۆرکردنی ڕیزێکی بەرین لە ڕابەران و هەڵسوراوانی نارەزایەتیەکان.
کێشەیەک کە پەیوستە ئێستا لە مەیدانی سیاسی عێراقدا بە هەند وەربگیرێت کێشمەکێشی توندو ڕانەوەستاوی نێوان جەماوەری خەڵک و دەسەڵاتە، بە جیا لەوەی هێزە میلیشیاکان دوای چەندین ساڵ لە ئەزمونی دەسەڵاتی سیاسی گەورەترین شکست و قەیرانی سیاسی و دەسەڵاتیان نیشاندا، لەهەمان کاتدا دەرگیرو مایەپوچ بون لە سازدانەوەی حکومەتێک کە بتوانێ ڕێکەوتنی تەواوی لایەنەکان بگونجێنێت، ڕاپەڕینەکانی ئۆکتۆبەری ٢٠١٩ لە بەغداو شارەکانی خواروی عێراق ڕۆڵێکی شایستە و بەرچاوو گرنگی بینی لە زیاتر شکست پێهێنانی ئەو دەسەڵاتەی هۆکاری گەورەترین نائارامیە لە هەلومەرجی

سیاسی عێراقدا، حکومەتی کازمی و هەڵبژاردنی پێشوەخت بە هیچ جۆرێک ناتوانێ ڕۆڵ و پێگەی ئەو هێزە سیاسیانەی دەیانەوێت حکومەت پەکخەنەوە جارێکی تر پێکەوە بگونجێنێت، چونکە لەلایەک هەلومەرجی سیاسی عێراق و ناوچەکە لە ڕاستای ئاڵوگۆڕێکدا خۆی نیشان ئەدات کە دەوری جەمسەرە ئیمپریالیەکان و ووڵاتانی ناوچەکە هاوکێشەیەکی سیاسی وەهای فەراهەم هێناوە، ئاستی هاوسەنگی هێز ناڕۆشنە کە بە قازانجی چ لایەک دەگیرسێتەوە، واتە گۆڕاوی سیاسی دژوارترو نالەبارتر دەردەکەوێت، لە لایەکی ترەوە بە هەر جۆرێک لە پاشەکشە و ڕاگرتنێک لە ئەزمونی ڕاپەڕینەکانی مەیدانی ئازادی بەغداو شارەکانی خوارووی عێراق، ئاشتبونەوەی جەماوەری ناڕازی لە گەڵ ئەم دەسەڵاتەو هێزە میلیشیاکاندا بە مەحال سپێردراوە، کوشتاری بەکۆمەڵ و تیرۆرو سەرکوتی ناڕەزایەتیەکان دوژمنایەتیەکی بێهاوتای لە نێوان جەماوەری ناڕازی و دەسەڵاتی هێزە میلیشیاکان دروست کردووە. ئەوەی پێویستە ئاماژەی پێ بدەین قەیرانی دەسەڵات لە هەلومەرجی سیاسی ئێستای عێراق و لە سایەی دەوری هێزە ئیسلامی و تائفی و بزوتنەوەی عروبەو کوردایەتیدا ئاسۆیەکی ڕۆشنیان نیە.

ئەوەی پێویستە دەربارەی هەڵبژاردنەکانی ئەم دەورەیە قسەی لەسەر بکەین، ئەوە گرنگ نیە کە ئەتوانن هەڵبژاردن لەکاتی خۆی یان لە هەرکاتێکی تردا ئەنجامی ئەدەن، یان بە هەر ساختەو فروفێڵێک ئەم هەڵبژاردنە تێدەپەڕێنن، بەڵکو پێویستە کەشەکە لەو لایەنەوە بەی بڕوانین کە ناتوانن وەڵام بە قەیرانی دەسەڵات بدەنەوەو ناتوانن حکومەتێک لەسەر بنەمای ئەم هەڵبژاردنە پێکبهێنن، هەلومەرجەکەو پێگەی سیاسی هەریەک لەو هێزە میلیشیایانە بەجۆرێکە لە ناو زەلکاوی بنبەست و شکستدا گەمەو ململانەی سیاسی دەکەن، ئیمکانی ئەوەیان نیە بتوانن هیچ جۆرێک لە ڕێکەوتن ئەنجام بدەن، ئەم هەڵبژاردنە تەنها گاڵتە جاری نیە، بەڵکو ئەگەری ئەوە زۆرە یە کارەسات بەدوای خۆیدا بهێنێت.

سیناریۆی لوتکەی بەغدادیش تەنها ڕێکلامێک بوو وە ویستیان ئەوە نیشان بدەن دۆخی عێراق ئاساییەو دەتوانن هەڵبژاردنێکی سەرکەوتوو ئەنجام بدەن. هەر بەم شێوەیە خەڵک کێش بکەن بە بەردەم سندوقەکانی دەنگدان، بەڵام نە ڕێکلام و نە هەڵبژاردن و نە پێکهێنانی حکومەتی دوای هەڵبژاردن، بە هیچ جۆرێک ناتوانێت ڕۆشنایی و ئاسۆیەک نیشان بدات، کە ئەو هێزە تائفی و مەزهەبی و نەتەوەپەرستانەی چەندین ساڵە ئەزمونی گەورەترین کێشەی قەیرانی دامەزراندنی حکومەتێکی سەقامگیریان هەیە، تا بتوانن دۆخی عێراق ئاسایی بکەنەوە. ئاسایی

بوونەوەی عێراق پەیوەستە بە ڕاماڵین و کۆتایی هێنان بەو هێزە میلیشیا تائفی و مەزهەبی و نەتەوەپەرستانە، هەربۆیە دەبێت بڵێین نەخێر بۆ ئەم هەڵبژاردنە!

ئێستا ئەو پرسیارە دێتە پێشەوە پێویستە مانای پەرچەکرداری جەماوەری ناڕازی لە بەرامبەر ئەم هەڵبژاردنەدا چۆن خۆی بنوێنێت. جەماوەرێک کە چەندین سەعات و ڕۆژو مانگ لە مەیدانەکانی شاردا ڕاوەستان و داوایان کردو ڕایانگەیاند دەبێت ئەم دەسەڵاتە هەمویان بڕۆن، کۆتاییان پێبێت وە بڕوخێت. جێگای خۆیەتی لەبری ئەوەی بڵێین بایکۆت یان نەچون بۆ دەنگدان، ئەوە دروسترو عەمەلی ترە بۆ هەر هێزێکی سیاسی و ناڕازی بەم هەلومەرجەی ئێستای دەسەڵاتی سیاسی لە عێراقدا، لەبەرامبەر تەواوی پرۆسەی سیاسی ئەم گروپ و دەستەو تاقم و هێزە میلیشیایانەدا بوەستێتەوە، دروشمی نەخێر بۆ هەڵبژاردن بەرزکەینەوە، بە مانایەک لە هەوڵی هاندان و دوبارە ڕێکخستنەوەی راپەرین و جەماوەری ناڕازیدا بین لە گەرەکەکان و مەیدانەکانی شاردا بۆ بە شکست گەیاندنی ئەم هەڵبژاردنەو هەوڵدانی بۆ ڕوخان و ڕاماڵینی ئەم دەسەڵاتەو کۆتایی هێنان بەهێزی میلیشیا. پێویستە سەرنجی ئەوە بدەین کە بایکۆت بۆ ئەم هەڵبژاردنە نەک کارساز نیە بەڵکو لەباری عەمەلیەوە گەڕانەویە بۆ قۆناغێک پێش ناڕەزایەتی و ڕاپەڕینەکانی جەماوەری نارازی شارەکانی عێراق، چونکە سیاسەتی بایکۆت لەم دەورەیەدا دامرکاندنەوە و ناردنەوەی جەماوەری ناڕازیە بەدەستی بەتاڵ بۆ ماڵەوە.

وەرزە سەوزەکانی ئەوین.. وەرزی دووەم.. شیعری: ستیڤان شەمزینی

بیرم دەکردەوە ماڵێکت بۆ چی بکەم

لە تەنیشت تیشکی خۆرەوە

بیرم دەکردەوە ژوانێکت لەگەڵ ببەستم

لەژێر لافاوی بە جۆشی ماچەوە

****

تەنیاییەکانم پڕن

لە تەمی رۆژانی سەرمەستیم

بە عەشقی بێ بنی تۆوە

تەنیاییەکانم خاڵین لە خۆم

وەختی بوومە پوشێ

بەدەم زریانی شێتی ئەوینتەوە

****

رۆژێک دێ لات نابم، بەڵام بانگم بکە

لە بری من شیعرەکانم وەڵامت ئەدەنەوە

شەوێک دێ بووبم بە غوبار، بەڵام بانگم بکە

لە بری من ئەستێرە ئاوڕ ئەداتەوە

****

ئازیزەکەم دوێنێ من دێوانانە هاتم

ئەوە تۆ بوویت دەرگاکەت داخستبوو

سبەی تۆش قەرەجانە بەرەو لام دێی

ئەوە منم

تەمی نێو دەفتەری بیرەوەرییەکانت

****

تۆ دەڕۆیت

ئەوە منم نیگا ئاگراوییەکانت

لە چاوەکانمدا بۆ ئەبەد هەڵئەگرم

تۆ دەڕۆیت، ئەوە منم بە چوارمێخەی

ژان و فرمێسکەوە لە خاچ ئەدرێم

****

بە رووبارم گووت، پێناسەت بکات

گەرووی وشک بووەوە و هیچی بۆ نەوترا

بە هەورم وت، پەسنی میهرەبانیتم بۆ بکا

زمانی لاڵ بوو بە هەناسەبڕکێوە گریا

****

کتێبی پیرۆزی عەشقم چەندان جار خەتم کرد و

لە هەموو دێڕێکدا خۆم بە کوژراویی بینییەوە

خونچەیەک بووم، ئەوینت وەک گەڵایەکی زەرد

دامی بەدەم هەڵمەتی شێتترین رەشەباوە

****

وا نەزانی کانگای شیعرم وشک ئەبێت و

دڵی دیوانەکانم ئەوەستێ

پەیمانم بە شیعر داوە، تاکو تۆ هەبیت

پرچی تەڕترین هۆنراوەت بۆ دابهێنم

****

من و تۆ، لە پەرستگای گەڵاڕێزاندا

نوێژمان بۆ پایز دەکرد

بەڵکو پێکەوە هەڵمانوەرێنێ

من و تۆ، لە پەرستگای باراندا

کڕنووشمان بۆ بەهار ئەبرد

بەڵکو لە ئامێزی یەکترا سەوزمان بکاتەوە

****

ئەو عەشقەی تۆ وای کرد

مەیخانەکانم خۆشبوێ و

سەرم بۆ هەمیشە بە ئەوینت مەست بێ

ئەو عەشقەی تۆ وایکرد شیعرم خۆشبوێ و

رۆحم بۆ تاهەتایە لە کۆڵانی بەیتێکا بزر بێ

****